

Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 19 : De Nemesei

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[142\] : De Nemesei](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre IX

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - IX, 19 : De Nemesei](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 20 : De Nemesei](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 19 : De Nemesei](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - IX, 19 : De Nemesei, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 26/01/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/6065>

Copier

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 1021-1024

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Némésis](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

neſ admitterebantur, quàm perceptæ fuerūt ipſæ fabulæ. Quòd ſi quis meam ſententiã requirat, ego cenſeo nullas fuiſſe alias vias iuuenturi faciliores ad philoſophiam inſtituendæ, quàm vt fabulas diligenter prius perciperent, deinde vt præcepta philoſophica ſub his occultata, aperirentur. Atq; per Sphingis fabulam id ſignificatum fuiſſe ab antiquis ſapientibus crediderim, ſuam fortunam æquo animo cuiq; eſſe ferendam : quàm tamẽ vel ſiquis ægerrimè ferat, omnino ferre necelle ſit. Nam quid ſignificant alæ ? an non fortunæ inconstantiam ? aut cur ungues in prædam flexæ illi tribuſitur ? nõne quòd vñdecunq; libuerit omnia poteſt auferre ? cur humana eſt facies ? quia humanum eſt ſubijci calamitatibus & viciffitudinibus fortunæ. Leonina pars forti animo eſſe ferenda aduerſa ſignificat, quæ vel vi omnino ſunt ferendæ : ſiquis enim miſerias prudẽter ſuſtinere nequiuert, aut niſi ſe ſapienter inter aduerſa cuſtodierit, ille ab ipſa Sphinge crudeliſſimè torquetur, & laniatur. Atque vt ſummatim dicam, nos monere per hanc fabulã ſapientes voluerunt, aut prudentia & Mineræ conſilio fortunæ iniquitatem eſſe ſuperandam : aut ſi minus iſtud fecerimus, nos ab illa ſuperari oportere. Nã quid agitur in ſuperiore ænigmatæ ? an non de humana imbecillitate, cùm nihil naſcatur homine debilius aut calamitoſius ? atque de Sphinge ſatis, nunc de Nemefi dicamus.

De Nemefi.

CAP. XIX.

VT autem non ſolum in aduerſis prudentia opus eſſe, ſed etiã in felicibus ſucceſſibus animi moderatione, demonſtrarent antiqui, Nemefin Noctis & Oceani filiam, vt ait Pauſanias in Achaïcis, introduxerunt : quàmuis alij plures eſſe Nemefes crediderint, eaſque coluerint. memoriæ prodidit Apollodorus libro tertio Bibliothecæ Iouem aliquando Nemefis deſiderio exaſiſſe, quæ, cùm eius concubitum vitaret, ſe in anſerem dicitur muſaſſe : Iupiter verò in cygnum verſus ſic illam compreſſit. quæ cùm ouũ poſtea peperiſſet, illud opilioni obuiò dedit, vt Ledæ ſeruandum deferret. Id cùm in arca ſeruauifſet Leda, dicitur Helena ex illo fuiſſe nata, quam Leda tãquam ex ſe genitam educauit : quæ cùm adoleuiſſet, omnesque reliquas mulieres forma corporis & oris elegantia antecelleret, hos procos & peritores habuit, vbi ad nubijem ætatem perue-

nisset: Antilochum, Agapenorem, Amphilochos duos, alterum
Amphiarai, alterum Creati filium, Aiacei Oilei, Ascalaphum,
alterum Aiacei Telamonis, Diomedem, Eurypylum, Elephe-
norem, Eumelum, Menelaum, Megetem, Mnestheum, Ialme-
num, Leonteam, Machaonem, Polyxenum, Peneleum, Podar-
chum, Philoctetē, Protefilaum, Patroclum, Schenelum, Vlyf-
sem, Thaliū, Schedium, Polypetē, Tencrum. Inter quos ne
nasceretur dissensio ob Helenam, si vni horū coniugi addice-
retur, omnes iurare iussi sunt se illum defensurum ab iniurijs
ceteronū cuiusq; illa obuenerit: propter quā etiam raptam
exortum est bellum Troianum. Fuit igitur Nemesis Noctis fi-
lia Adraſtea etiam vocata, sed non ab Adraſtea nutrice Iouis dī
ēla, neq; ab Adraſto illo proſtigato qui ſolus omni exercitu in
bello Thebano amiſſo, euaserit: pro qua victoria Thebani Ne-
meſeos Adraſteæ ſacellum erexerunt. Neque ab Adraſto anti-
quo illo Rege, qui primus eius templum condidit, vt ait Anti-
machus poeta in his verſibus:

ἔστι τις Νέμεσις μεγάλη θεός, ἥ τ' αὖ ἐπ' ἅντα
πρὸς μάχῃσιν ἰλαχὸν φαιμόνδι ἐλπίσιντο πρῶτος
Ἄδραστοι ποταμῷ παρὰ βέναισι ποιοῖ
ἵνα τ' ἐν τῷ ποταμῷ ἔσται Ἄδραστοι καὶ λατρεύσιν.

*Est Dea, quam Nemesis dicunt: Dea magna, potensq;
Que bona caelestium concessu cuncta Deorum
Possidet. hunc primus sacra ara condidit aram
Fluminis AEsapi gelidae Adraſtus ad vndas,
Hic enim culta est, atq; Adraſtea vocata.*

Quam etiam opinionē habuit Callisthenes, sed multo melius
ἀπὸ τῆς φερόμενης, siue à fuga dicitur, cum litera priuante & impe-
diente illā actionem, cum nemo malus vindictā Dei possit ef-
fugere: Hanc Deam alatam sicuti Victoriā & Cupidinē ſin-
xerunt, cuius Phidiae statua fuit apud Athenienses, vt ait Sco-
pius Demetrius, cuius in capite erat corona in ceruos incisa,
cum victoriæ sigillis, quæ læua fraxinum gestabat, ac dextra
phialam cum Æthiopibus cælaris: vt scripsit etiam Pausanias
in rebus Atticis. hanc deam non solum in ciuitates vniuersas,
sed etiam in singulos viros plurimum habere autoritatis cre-
diderunt antiqui, cum ita scribat Diodorus:

Ἄδραστοι τῆς θεᾶς καὶ ἱερῶν ἐν ποταμῷ
πρῶτος, ἥ πρῶτος φερόμενην ἐλάσσει.

Adraſtea

*Adrastea utinam te seruet, quæq; fefellit
Mortales Nemesis sapiens ipsa viros.*

Atq; tot breuiter dicta sint de Nemese: nunc quid per hæc
significent antiqui explicemus. Cum vellent demonstrare sa-
pientes nihil vel optimo Deo gratius, vel hominum vitæ mo-
deratione animi in vtraq; fortuna esse vtilius, multa vel mari-
tina vel terrestria pericula nobis per fabulas proposuerunt,
quibus partim deterreremur ab omni turpitudine, partim ad
constantiam & patientiam & fortunæ mutationes æquo ani-
mo ferendas instrueremur. Cum verò nonnulli miseras & in-
fortunia quidem æquo animo ferant, at contrâ felicibus re-
rum successibus nimis extollantur, Deam hanc finxerunt, cuius
vnum id erat munus, vt ad deprimendam nimis elatorum ani-
morum temeritatem Iouis nutu præsto esset: & ad omnes eos
labefactandos, qui plus æquo felicitate aliqua vel honorum, vel
imperij magnitudinis, vel insignium opum, vel rerum huius-
modi, facti essent superbi, conuolaret, vt declarant ea carmina
Theocriti:

ἔπειτα δ' ὁρῆσαν ἀριστῶντες Ἀθηναίαι,
δαίμον ὑπερφιάλοις ἀντίπαλον μίτροπαν.
*Misit Athenarum clara Urbs olim Adrasteam.
Vindex elati est nimis illa viri.*

Hæc igitur implacabilis aduersus temerarios homines Dea,
credita est vna Barbaros profligasse & afflixisse ira commota,
qui Parium marmor in Marathonium agrum iam deportarant,
vt ibi trophæum erigerent aduersus Athenienses, cuius opes
omnino contemnebant: ex quo lapide Phidias Nemese in-
cidit, vt ait Paus. in Atticis, & vt patet ex his carminibus:

καί με λίδον πύρσαι δ' ὑρ' ἤγαγον, ὄφρα τρέπων
στῆσωνται νίκας· ἡμεῖ δ' ἔτι νῦν Νέμεσι.
ἡμφοτέρωσι δ' ἔσχα καὶ Ἐλπίας τρέπων
νίκας, καὶ πύρσαι τῷ πολέμῳ Νέμεσι.
*Hæc saxum Persa traxerunt me, inde trophæum
Quò fierem: sed nunc facta fui Nemesis.
Erexit Græci victoriæ parta trophæum,
In Persas belli facta fui Nemesis.*

Hæc sæpius arrogantes & superbos duces cum omnibus co-
pijs deleuit, hæc nimis superbas & externorū vires paruifacien-
tes ciuitates funditus euerxit. Quare qui sapienter vtramque

Fortunam ferre potest, illi nulla sunt negotia cum Nemese rerum cum pauci sint sapientes, neque videant homines nihil non diuinitus fieri, ob inscientiam hominum à Nocte & Oceano nata esse fingitur; cum Oceanus pater sit rerum omnium, ut diximus. Nam ex inscitia & rerum siue opulentia abundantia & temeritas & arrogantia & aliorum hominum contemptus nasci solet, ex quo postmodo Dei vindicta oritur necesse est, quoniam solum sapientem amat Deus. Nam diuinam potestatem ac iustitiam ipsam Dei, quæ condigna sceleratus supplicia præbeat, Nemelum esse sensit Arist. in libro qui de Mundo inscribitur: *Νέμεσις μὲν, ἀπὸ τῆς ἰσότητος διακρινόμεται. Ἀδράστει δὲ, ἀπὸ τοῦ πατρὸς αἰετὶς ἔσται κατὰ φύσιν.* Nemese[m] quidem appellat, quia singulis distribuat; Et Adra[st]eam, quod pro vi natura nemo hanc causam aufugere valeat. Huic coronam addiderunt, quod omnibus præsit. Ceruos habet, quia timidos reddit quos semel percussit. Fraxinum tenet, quia bella ob temeritatem excitet. Habet victoriae sigilla, quia semper vincere soleat. Habet phialam cum inclusis Æthiopibus, quia neque ad ultimas quidem Æthiopie partes & ad Oceanum profugisse confert, ubi Dei ira commota fuerit, cum Nemesis in mare etiam & in ultimas orbis partes imperium habeat, quod cum ita sit, non possum non magnopere mirari, cur Paulanice diligentissimo rerum antiquarum inuestigatori non venerit in mentem, Æthiopes ea quam diximus de causa in phialam à Nemese fuisse inclusos. Hanc Iustitiæ filiam nonnulli putant, & pennas ob celeritatem addiderunt, & rotam & currum, & gubernaculum; quia per cuncta elementa labens non homines solum, sed etiam elementa iustitia cuncta teneat, ac sequet. Cum verò plures Nemeses colerent Smyrnæi, plures rationes puniendorum impiorum hominum diuinitus mitti significarunt, pro varietate peccatorum & arrogantie cuiusque. Atque de Nemese satis, de Momo iam dicamus.

De Momo.

CAP. XX.

MOMVS diligentissimus & perspicacissimus operum omnium contemplator ac reprehensor, & ipse Noctis filius, at Somno patre natus fuisse dicitur, ut tradidit Hesiodus in Theogonia. Fabulati sunt hunc Deum nihil quidem ipsum facere solitum, at cæterorum Deorum & hominum opera reprehendi.